

Mazowiecka polityka spójności

dr Marcin Wajda

Dyrektor

Departamentu Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich

Warszawa, 7 czerwca 2018



**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO



Mazowsze to nie tylko Warszawa

Największe województwo w kraju:

- Liczba mieszkańców **- 5 365 898 os.**
- Powierzchnia **- 35 558 km²**
- Gęstość zaludnienia **- 151 osób/km²**
- Stopa urbanizacji **- 64,7 %**
- Liczba gmin/Liczba miast **- 314/ 86**

Najbogatszy subregion

Warszawa – **295% średniej krajowej**
PKB na 1 mieszkańca

Jeden z najbiedniejszych subregionów w kraju

Radomski – **73% średniej krajowej**
PKB na 1 mieszkańca

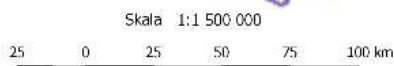
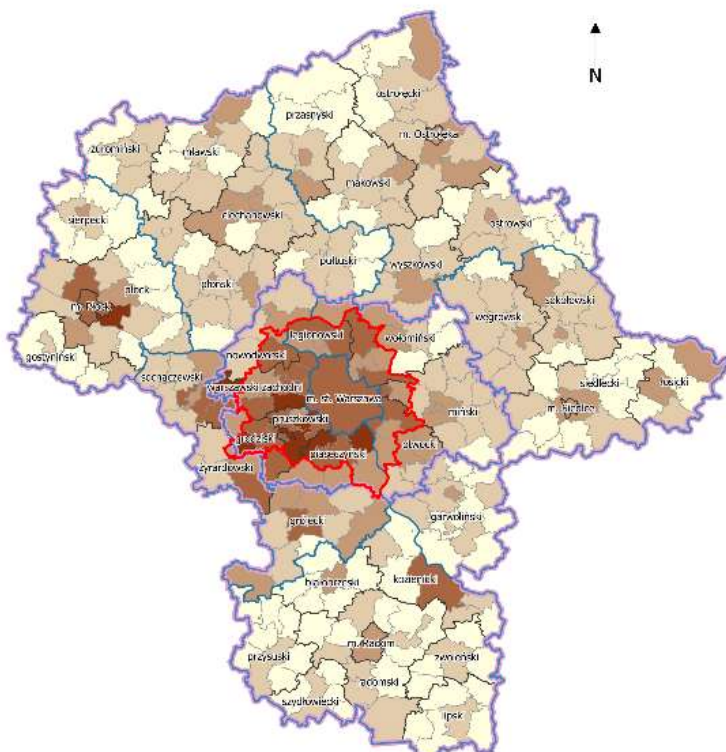
Największe miasto

- **Warszawa 1,7 mln osób**

Najmniejsze miasto

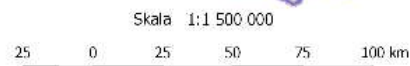
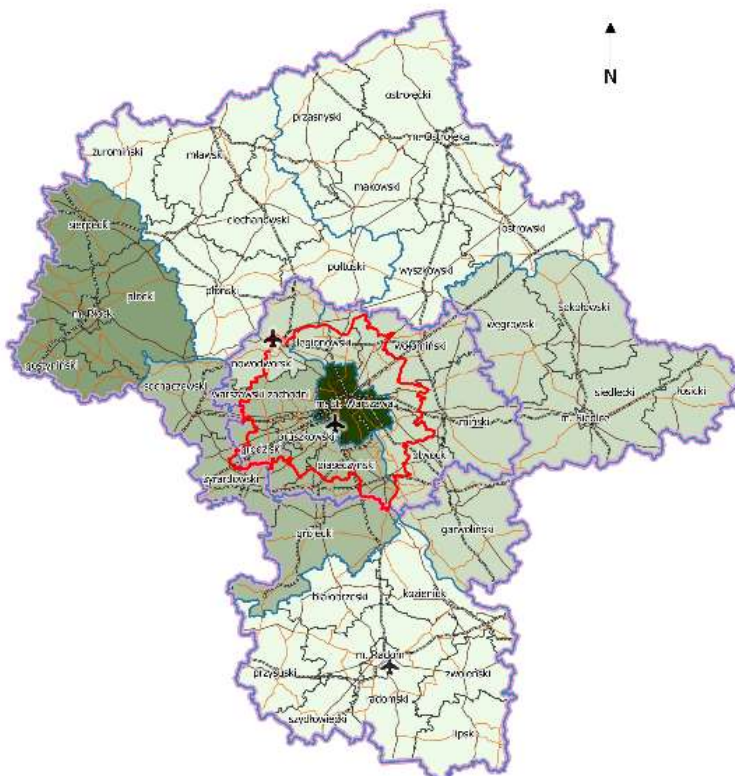
- **Wyśmierzyce 924 os.**

Wskaźniki rozwojowe na Mazowszu



Legenda

- Obszar ZIT WOF
 - Granice regionów NTS 2
 - Granice podregionów NTS 3
 - Podział administracyjny:
 - Powiaty
 - Gminy
- | Wskaźnik G [w zł na 1 mieszkańca] |
|---|
| 5508,24 - 3430,71 |
| 3430,70 - 2218,00 |
| 2217,99 - 1412,80 |
| 1412,79 - 965,23 |
| 965,22 - 463,32 |



Legenda

- Obszar ZIT WOF
 - Granice regionów NTS 2
 - Granice podregionów NTS 3
 - Podział administracyjny:
 - Powiaty
- | | |
|--|---|
| ✈ lotniska cywilne | PKB na 1 mieszkańca w podregionach (stary podział; stan na 2015 r.) |
| — linie kolejowe | 134302 - 118068 |
| drogi: | 118067 - 101833 |
| — krajowe | 101832 - 85598 |
| — wojewódzkie | 85597 - 69363 |
| | 69362 - 53128 |
| | 53127 - 36893 |
| | 36892 - 20658 |

PKB w nowym układzie terytorialnym Mazowsza

Tabela 1. Liczba ludności i PKB w województwie mazowieckim oraz w dwóch nowych regionach NUTS 2

ZMIENNA		ROK	MAZOWIECKIE	WARSZAWSKI STOŁECZNY	MAZOWIECKI REGIONALNY
Liczba ludności	Osoby	2004	5 145 997	2 776 522	2 369 475
		2015	5 349 114	2 987 482	2 361 632
PKB nominalnie	mln PLN	2004	188 118	142 065	46 053
		2015	398 847	302 428	96 419
	PLN/osobę	2004	36 949	51 167	19 436
		2015	74 679	101 232	40 827
	Polska=100	2004	151	209	80
		2015	160	216	87
Realny przyrost PKB (ceny stałe) 2004=100	PKB ogółem	2004-2015	168,4	169,1	166,3
	PKB na osobę	2004-2015	162,0	157,2	166,9

Źródło: Oszacowanie IR na podstawie danych GUS, dostęp 10.11.2017.

Mazowieckie miasta wśród 122 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze- wg PAN

Lp.	Nazwa	Województwo	Liczba mieszkańców (2014, tys.)	Nasilenie problemów społeczno-gospodarczych – suma OP (S+E)	Typologia (nazwa zgodna z SOR)
34.	Ostrołęka	Mazowieckie	52,6	63	silna utrata funkcji, niekorzystna sytuacja społeczno-gospodarcza
36.	Radom	Mazowieckie	217,2	62	
37.	Ostrów Mazowiecka	Mazowieckie	22,8	62	
39.	Ciechanów	Mazowieckie	44,6	60	
52.	Gostynin	Mazowieckie	18,9	66	
56.	Pułtusk	Mazowieckie	19,2	58	
66.	Kozienice	Mazowieckie	18,1	70	utrata funkcji, mocno niekorzystna sytuacja społeczno-gospodarcza
116.	Sierpc	Mazowieckie	18,5	63	utrata funkcji, niekorzystna sytuacja społeczno-gospodarcza

Polityka spójności województwa

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego
2014-2020



PROGRAM
REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO



Podejście Terytorialne w RPO WM 2014-2020



Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT / ITI)
dla Obszaru Funkcjonalnego Warszawy



Regionalne Instrumenty Terytorialne (RIT)



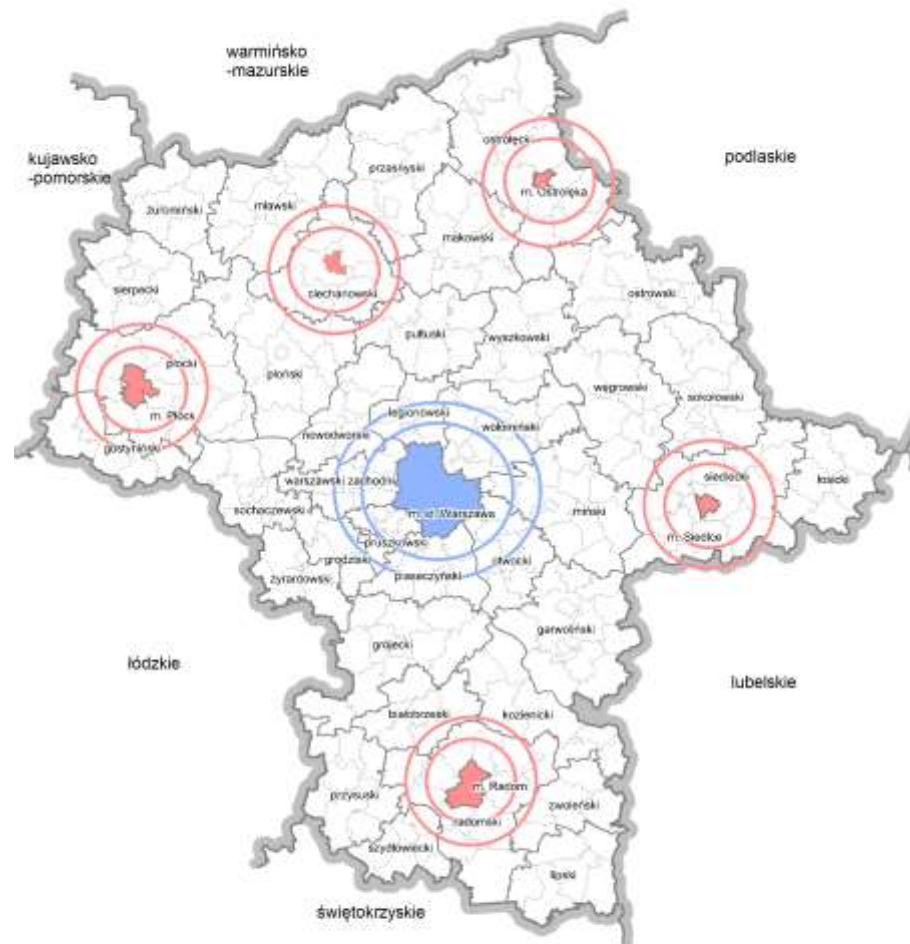
Projekty Partnerskie włączające lokalne społeczności
Mechanizmy premiujące projekty partnerskie w różnych
osiach RPO WM 2014-2020



Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)

dla miasta stołecznego Warszawy i jej obszaru funkcjonalnego.

Regionalne Instrumenty Terytorialne (RIT)

dla 5 subregionów (NTS 3): ciechanowskiego, płockiego, ostrołęckiego, siedleckiego i radomskiego.



-  Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
-  Regionalny Instrument Terytorialny

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)

Środki : min **165,8** mln euro

Tryb wyboru:

- konkursowy
- poza konkursowy

* Wynikające z zapisów Strategii ZIT

Regionalne Inwestycje Terytorialne (RIT)

ZAŁOŻONO: Środki : min **130,0** mln euro

Tryb wyboru:

- poza konkursowy
(projekty wiodące)
- konkursowy z preferencją punktową
(projekty towarzyszące)

Regionalne Inwestycje Terytorialne w ramach RPO WM na lata 2014-2020

Regionalne Inwestycje Terytorialne w ramach RPO WM na lata 2014-2020		Projekty wybrane do dofinansowania SL2014			Podpisane umowy SL2014			Zawierzone wnioski o płatność	
Działanie	Alokacja UE na nabory przeznaczone na RIT wg kursu EURO z dnia 27.02.2018r. 4,1670"	Liczba projektów	Wkład UE (PLN)	% alokacji na konkurs (wkład UE)	Liczba umów	Wkład UE (PLN)	% kontraktacji względem projektów wybranych do dofinansowania (wkład UE)	Wkład UE (PLN)	% zaangażowanie wydatkowania względem podpisanych umów
RPMA.02.01.00	22 918 500,00	4	19 307 096,00	84,2%	4	19 307 096,00	100,0%	19 680,00	0,1%
RPMA.03.01.00	35 486 596,08	2	36 182 471,24	102,0%	2	36 182 471,24	100,0%	-	-
RPMA.04.02.00	75 323 725,42	3	7 462 922,66	9,9%	3	7 462 922,66	100,0%	656 860,83	8,8%
RPMA.04.03.00	225 854 134,39	10	229 366 617,73	101,6%	9	221 129 322,07	96,4%	12 748 959,90	5,8%
RPMA.05.03.00	*preferencja punktowa	4	9 939 081,44	-	4	9 939 081,44	100,0%	523 175,25	5,3%
RPMA.06.01.00	82 742 664,72	7*	67 026 251,32	81,0%	3	14 404 914,59	21,5%	-	-
RPMA.06.02.00	62 505 000,00	9	64 545 054,99	103,3%	9	64 545 054,99	100,0%	1 944 191,84	3,0%
RPMA.07.01.00	418 701 425,24	32	317 967 329,56	75,9%	32	317 967 329,56	100,0%	68 425 934,26	21,5%
Razem dla Programu w ramach RIT	923 532 045,83	71	751 796 824,94	81,4%	70	690 938 192,55	91,9%	84 318 802,08	12,2%

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w ramach RPO WM na lata 2014-2020

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w ramach RPO WM na lata 2014-2020		Kontraktacja SL2014				Wydatkowanie (środki przekazane pomniejszone o zwroty)	
Działanie	Poddziałanie	Alokacja UE z Algorytmu w PLN (bez rezerwy wykonania) wg kursu EURO z dnia 27.02.2018 r. 4,1670	Liczba umów	Wkład UE (PLN)	% zaangażowania kontraktacji ZIT (wkład UE)	Wkład UE (PLN)	% zaangażowanie wydatkowania ZIT do alokacji
RPMA.02.01.00	RPMA.02.01.02	109 027 415	1	56 474 081	51,80%	0	0,00%
RPMA.03.01.00	RPMA.03.01.01	45 356 074	1	778 164	1,72%	0	0,00%
RPMA.03.02.00	RPMA.03.02.01	22 250 822	0	0	0,00%	0	0,00%
RPMA.04.03.00	RPMA.04.03.02	379 626 213	29	304 646 534	80,25%	7 734 235	2,04%
RPMA.08.03.00	RPMA.08.03.02	49 557 779	11	24 733 985	49,91%	5 102 717	10,30%
RPMA.10.01.00	RPMA.10.01.02	32 698 801	19	23 170 081	70,86%	8 938 230	27,33%
RPMA.10.03.00	RPMA.10.03.03	9 697 052	4	2 895 733	29,86%	1 286 230	13,26%
EFRR ZIT		556 260 524	31	361 898 779	65,06%	7 734 235	1,39%
EFS ZIT		91 953 632	34	50 799 799	55,25%	15 327 177	16,67%
Razem dla Programu w ramach ZIT		648 214 156	65	412 698 578	63,67%	23 061 412	3,56%

Przykłady projektów zintegrowanych w ramach RIT EFRR i EFS

- A. Termomodernizacja
- B. Oświetlenie uliczne
- C. Ścieżki rowerowe
- D. Włączenie społeczne (EFS)

**Nisko -
emisyjność**

- A. Uzbrojenie terenu
- B. Promocja gospodarcza
- C. Rynek pracy (EFS)
- C. Szkolnictwo zawodowe (EFS)

**Rozwój
gospodarczy**

- A. Rewitalizacja
- B. Termomodernizacja
- C. Ochrona zdrowia
- D. Informatyzacja
- E. Usługi zdrowotne (EFS)

**Ochrona
zdrowia**

- A. Drogi powiatowe
- B. P&R
- C. Autobusy miejskie
- D. Oświetlenie uliczne
- E. ITS
- F. Ścieżki rowerowe
- G. Bezpieczeństwo (EFS)

Komunikacja

W obszarze oddziaływania EFS w RPO WM 2014-2020 realizowane są dwa rodzaje działań wspierających wyrównywanie dysproporcji w regionie:

1. Działania prognostyczne, których wyniki wykorzystywane są przy formułowaniu kryteriów wyboru projektów.
2. Preferencyjne kryteria wyboru projektów.

Działania prognostyczne, których wyniki wykorzystywane są przy formułowaniu kryteriów wyboru projektów:

- Badanie potrzeb i kierunków wsparcia poprzez badania ankietowe kierowane do:
 - ✓ JST dla obszaru edukacji i organów prowadzących szkoły zawodowe,
 - ✓ Ośrodków Pomocy Społecznej dla obszaru włączenia społecznego,
 - ✓ Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej na podstawie aktualnych danych BDL dotyczących rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, np. poziom „uźłobkowania”, poziom „uprzedzskolnienia”, poziom ubóstwa, stopa bezrobocia .

Profilowanie wsparcia w obszarach EFS (rynek pracy, włączenie społeczne, edukacja) – diagnoza sytuacji społecznej i gospodarczej w regionie

OBSZARY ZURBANIZOWANE

- koncentracja potencjału ludnościowego
- dodatni przyrost naturalny
- cel wewnętrznych i zewnętrznych migracji zarobkowych
- niższa stopa bezrobocia, najniższa w Warszawie
- lepsza dostępność przestrzenna do rynków pracy
- koncentracja większej części mobilnej ludności w wieku produkcyjnym
- większy potencjał edukacyjny – dostępność instytucji edukacyjnych na wyższym poziomie kształcenia i szerszą ofertą
- większa liczba osób lepiej wykształconych
- wyższy odsetek dzieci uczęszczających do przedszkoli
- relatywnie wyższe wykształcenie mieszkańców

OBSZARY PERYFERYJNE

- stopniowa depopulacja gmin rolniczych
- ujemny przyrost naturalny
- wyższy wskaźnik obciążenia demograficznego
- niższy współczynnik feminizacji
- wyższa stopa bezrobocia
- słaba dostępność przestrzenna dużych rynków pracy
- słaba jakościowo struktura kapitału ludzkiego i sił wytwórczych
- część mieszkańców - trwale odsunięta od rynku pracy i uzależniona od świadczeń pomocy społecznej
- niższa wartość przeciętnych wynagrodzeń brutto
- większy udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej
- niska wartość wskaźnika upowszechnienia wychowania przedszkolnego

Preferencyjne kryteria wyboru projektów wyrównujące dysproporcje w rozwoju województwa:

- w VIII OP *Rozwój rynku pracy* preferowane są obszary o najniższym „poziomie użłobkowania”
 - w IX OP *Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem* preferowane są obszary o najwyższym poziomie ubóstwa
- w X OP *Edukacja dla rozwoju regionu* preferowane są obszary o najniższym „poziomie uprzedzskolnienia”
- We wszystkich osiach preferowane jest wsparcie terenów wiejskich oraz Obszarów Strategicznej Interwencji poprzez projekty realizowane w ramach instrumentu Regionalne Inwestycje Terytorialne

OP VIII *Rozwój rynku pracy*

- niwelowanie dysproporcji w dostępie do instytucji prowadzących opiekę nad dzieckiem do lat 3 (poza ZIT)

konkursy w ramach OP VIII Rozwój rynku pracy, Poddziałanie 8.3.1

Ułatwianie powrotu do aktywności zawodowej

- ✓ 2 konkursy,
- ✓ alokacja UE+BP 35,5 mln pln,
- ✓ 97 złożonych wniosków,
- ✓ 27 wniosków skierowanych do dofinansowania

OP IX Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

EFS - główne cele ukierunkowane na włączenie społeczne, wspieranie grup defaworyzowanych na rynku pracy, poprawę dostępu do edukacji dzieci/młodzieży z terenów wiejskich :

- przeciwdziałanie problemom społecznym na tzw. obszarach deficytowych i podjęcie odpowiednich działań zwiększy spójność regionu i umożliwi w ten sposób dalszy jego rozwój,
- ponad połowa wdrażanych projektów w ramach EFS realizowana jest na obszarach wiejskich, a ich wartość stanowi 60 % całego wsparcia,
- na koniec 2017 r liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich objęta wsparciem wynosiła 4,2 tys. z przewagą kobiet,
- wsparcie dedykowane obszarom najbardziej dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, tzw. obszary deficytowe (wykazy stanowią załączniki do regulaminów konkursów),
- wartość środków zakontraktowanych w subregionach z wyłączeniem Warszawy:

Opieka nad dziećmi (przedszkola, dzieci do lat 3) - 35 mln PLN

Aktywizacja zawodowa (zatrudnienie, kształcenie ustawiczne, samozatrudnienie) - 190 mln PLN

Integracja społeczna (aktywizacja, usługi i ekonomia społeczna) - 170 mln PLN

OP X Edukacja dla rozwoju regionu

- zmniejszanie nierówności w dostępie do kształcenia i doradztwa dla młodzieży (poza ZIT)

konkursy w ramach OP X Edukacja dla rozwoju regionu, Działanie 10.1, Poddziałanie 10.1.1 Edukacja ogólna

- ✓ 3 konkursy,
- ✓ alokacja UE+BP 85 mln pln,
- ✓ 749 złożonych wniosków,
- ✓ 120 wniosków skierowanych do dofinansowania

Działanie 10.3, Poddziałanie 10.3.1 Doskonalenie zawodowe uczniów

- ✓ 7 konkursów,
- ✓ alokacja UE+BP 229 mln pln,
- ✓ 216 złożonych wniosków,
- ✓ 69 wniosków skierowanych do dofinansowania

Polityka spójności województwa

To nie tylko fundusze unijne!



**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO



Mazowiecki instrument terytorialny

Wsparcie powiatów województwa mazowieckiego (z wyłączeniem miast na prawach powiatu), które posiadają niewystarczający potencjał infrastruktury technicznej oraz ograniczone szanse pozyskiwania środków z różnych programów pomocowych na infrastrukturę.

Poprawa systemu transportowego o istotnym znaczeniu dla sytuacji społeczno-gospodarczej subregionu oraz zapewnienie spójności z siecią dróg wojewódzkich lub Transeuropejską Siecią Transportową (TEN-T).

Mazowiecki instrument terytorialny

Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

Powiaty (z wyłączeniem miast na prawach powiatu), także w partnerstwie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego z terenu województwa mazowieckiego.

Intensywność wsparcia:

Maksymalny poziom dofinansowania wynosi do **60% kosztów kwalifikowanych** projektu, nie więcej niż **4,2 mln zł.**

Okres realizacji projektów:

Nieprzekraczalny termin zakończenia realizacji projektu to **30 czerwca 2019 r.**



Przedmiot wsparcia

Wsparcie finansowe można było otrzymać na:

- budowę i przebudowę dróg powiatowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą o istotnym znaczeniu dla sytuacji społeczno-gospodarczej subregionu,
- budowę i przebudowę obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągach wyżej wymienionych dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym m.in.:
 - elementy z zakresu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego (np. elementy uspokojenia ruchu, zatoki przystankowe, chodniki, oświetlenie),
 - elementy z zakresu ochrony środowiska (np. ekrany akustyczne, zieleń izolacyjna, kanalizacja deszczowa, przejścia dla zwierząt),
 - elementy z zakresu inteligentnych systemów transportowych (np. elementy z zakresu systemów sterowania sygnalizacją i ruchem),
 - elementy z zakresu turystyki (np. ścieżki rowerowe).

Mazowiecki instrument terytorialny



Alokacja przeznaczona na dofinansowanie:

100 553 086,15 zł

Środki finansowe na wsparcie projektów w całości pochodzą z budżetu Województwa Mazowieckiego.

Polityka spójności województwa

Dążenie do wyjścia poza granice administracyjne poprawiając powiązania zewnętrzne.

Poszukiwanie nowych źródeł finansowania.



**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO



Stanowisko nr 6/18
Sejmiku Województwa Mazowieckiego
z dnia 22 maja 2018 r.

w sprawie objęcia regionu NUTS 2 Mazowieckiego regionalnym Programem Operacyjnym Polska Wschodnia

Sejmik Województwa Mazowieckiego zwraca uwagę, iż znaczna część województwa mazowieckiego w rzeczywistości należy do najbiedniejszych, a nie najbogatszych części Polski i Europy.

W 2014 r. podregion m.st. Warszawa odnotował wskaźnik PKB per capita na poziomie 293% średniej krajowej, a warszawski zachodni 127%. Tymczasem podregiony radomski, ostrołęcki i siedlecki uplasowały się na poziomie ok. 75% średniej krajowej (odpowiednio: 73,5%, 77,5% i 82,3%), czyli zbliżonym do województw korzystających z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia: warmińsko-mazurskiego (71,5%), podlaskiego (72,4%) czy świętokrzyskiego (73,0%).

Według ekspertyzy wykonanej na potrzeby Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie szacuje się, że wartość PKB na 1 mieszkańca w nowym regionie Warszawskim stołecznym w roku 2015 stanowiła już 148% średniej unijnej, podczas gdy w regionie Mazowieckim regionalnym jedynie niespełna 80%.

Sejmik Województwa Mazowieckiego zwraca uwagę, iż zarządzanie rozwojem obszarów o najniższym w kraju PKB, niezależnie od granic regionów, powinno być kompleksowe i całościowe, pozwalające na realizację wspólnych przedsięwzięć. Podejście takie zagwarantuje szereg korzyści społeczno-gospodarczych przyspieszających rozwój tych obszarów, a także skuteczniejsze rozwiązywanie problemów dzielących regiony.

Mając powyższe na uwadze, Sejmik Województwa Mazowieckiego apeluje do Rządu Rzeczypospolitej Polskiej o objęcie po 2020 r. regionu NUTS 2 Mazowieckiego regionalnym Programem Operacyjnym Polska Wschodnia. Sejmik Województwa Mazowieckiego podkreśla, iż zmianie takiej powinna towarzyszyć proporcjonalnie zwiększona kwota alokacji na realizację Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

Objęcie wyznaczonych obszarów województwa mazowieckiego Programem Operacyjnym Polska Wschodnia przyczyniłoby się do:

- zmniejszenia różnic wewnątrzregionalnych i zwiększenia spójności wewnątrzregionalnej,
- umożliwienia korzystania ze środków Programu Operacyjnego Polska Wschodnia podmiotom działającym na obszarze Mazowsza, szczególnie subregionów ostrołęckiego, siedleckiego i radomskiego w ramach np. projektów wspólnych lub porozumień ponadregionalnych,
- rozwiązywania niektórych problemów bez ograniczania się do granic administracyjnych poszczególnych województw (np. działania na rzecz poprawy dostępności komunikacyjnej w wymiarze wewnętrznym i zewnętrznym, ze szczególnym uwzględnieniem połączeń drogowych i kolejowych).

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Mazowieckiego

Ludwik Rakowski

Dziękuję za uwagę !

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
Departament Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich
Al. Solidarności 61,
Warszawa 03-402
tel. **022 59 79 751**
e-mail: dsrr@mazovia.pl
Strona: www.rpo.mazovia.pl

